

لزوم بازنگری در ترکیب نابرابر و ساختار ناعادلانه تعیین عضو حقوقی

کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه‌های بهره‌برداری

مریم حسنی سعدی
دبیر کمیته آب

«کمیسیون‌های رسیدگی به صدور پروانه‌ها» یکی از مراجع صاحب امضای طلایی در ساختار شرکت‌های آب منطقه‌ای محسوب می‌شوند. این کمیسیون‌ها که طبق ماده ٤ آیین‌نامه اجرای فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب مصوب ١٣٦٣، تشکیل شده‌اند، مسئولیت تصمیم‌گیری برای صدور پروانه‌های بهره‌برداری از منابع آب را دارند.

طبق آیین‌نامه مذکور، این کمیسیون‌ها از سه نفر عضو؛ شامل یک کارشناس آب، یک کارشناس کشاورزی و یک کارشناس حقوقی می‌باشند که تصمیمات آن با **اکثریت آراء** اتخاذ می‌شود. این کمیسیون‌ها در راستای تصمیم‌گیری درست و کارشناسی و عادلانه تشکیل شده‌اند تا پروانه‌های برداشت آب با کمترین خطا صادر شوند. در ماده ٥ آیین نامه مذکور، شرایط انتخاب کارشناسان کمیسیون‌ها تنها «حداقل ده سال سابقه در امور مرتبط» ذکر شده‌است. قابل ذکر است که اساس حضور یک کارشناس کشاورزی در ترکیب کمیسیون به ماده ٢٦ قانون توزیع عادلانه آب برمی‌گردد که صدور پروانه برای بخش کشاورزی را بر اساس نیاز آبی محصولات کشاورزی می‌داند؛ به همین منظور در ترکیب کمیسیون صدور پروانه، معرفی یک کارشناس کشاورزی از سوی سازمان جهادکشاورزی نیز پیش‌بینی شده‌است. البته قابل توجه است که این کارشناس کشاورزی «نماینده» سازمان جهاد محسوب نمی‌شود و به‌عنوان کارشناس در این کمیسیون حضور دارد!

اما در مورد کارشناس حقوقی، نهاد و یا سازمانی برای معرفی آن ذکر نگردیده‌است. طی این سال‌ها انتخاب کارشناس حقوقی و کارشناس آب از بین کارمندان شرکت‌های آب منطقه‌ای رویه این شرکت‌ها در کل کشور بوده‌است.

بی‌شک این ترکیب نابرابر که شامل دو عضو از شرکت آب منطقه‌ای و تنها یک کارشناس از جهاد کشاورزی است با روح قوانین بالادستی در تضاد بوده و عملاً با عدالت و استقلال در تصمیم‌گیری‌های کارشناسان کمیسیون‌ها سازگار نمی‌باشد. در واقع، حضور کارشناس کشاورزی را فرمایشی و بی‌اثر کرده است. بایستی افزود که پیش‌بینی مکانیسم تصمیم‌گیری بر اساس **رأی اکثریت** به فرض استقلال کارشناسان در تصمیم‌گیری تعبیه شده‌است. اما حضور دو کارشناس از یک مجموعه، علاوه بر اینکه نقض غرض محسوب می‌شود، اعتبار و اعتماد عمومی به این کمیسیون‌ها و تصمیمات آن را خدشه‌دار کرده‌است.

> **اقدامات اصلاحی در رویه‌های انتخابی مربوط به ترکیب «کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه‌ها» یکی از گام‌های مهم و موثر در زمینه جلب اعتماد عمومی و حذف یکی از رویه‌های معیوب و فسادزا در امور مربوط به مدیریت منابع آب است.**

از این‌رو، اقدامات اصلاحی در رویه‌های انتخابی مربوط به ترکیب «کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه‌ها» یکی از گام‌های مهم و موثر در زمینه جلب اعتماد عمومی و حذف یکی از رویه‌های معیوب و فسادزا در امور مربوط به مدیریت منابع آب است.

امید آن می‌رود که وجود یک کارشناس حقوقی **مستقل** روزنه‌ای باشد که شرکت‌های آب منطقه‌ای به آسانی پا بر روی اصول فقهی و حقوق مکتسبه قانونی بهره‌برداران منابع آبی نگذاشته و از این طریق روند غصب تدریجی و تعرض به مالکیت منابع آبی بهره‌برداران متوقف گردد.